

МИРНИЙ КОСМОС

(шифр)

МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ СКАСУВАННЯ СТАТУСУ КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ ЯК ДЕМІЛІТАРИЗОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти регулювання діяльності держав в космічному просторі	5
1.1. Міжнародні договори щодо діяльності в космічному просторі.....	5
1.2. Правовий статус НАТО щодо забезпечення світової безпеки.....	9
1.3. Стратегічні міжнародні позиції щодо опанування космосу.....	11
РОЗДІЛ 2. Мілітаризація космосу як нова міжнародна стратегія	13
2.1. Позитивні наслідки повної мілітаризації космосу	13
2.2. Негативні наслідки скасування статусу космічного простору як демілітаризованої території.....	15
2.3. Роль НАТО в стратегії мілітаризації космосу.....	17
ВИСНОВКИ	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	20

ВСТУП

Актуальність теми. 19 листопада 2019 року 29 країн-членів НАТО оголосили космос окремою сферою проведення операцій. Це означає, що космос, не дивлячись на його статус демілітаризованої території, потенційно розглядається як місце, з якого можливі атаки, що посягатимуть на колективну безпеку. Прийняття цього рішення обумовлене все зростаючою напругою, яка охоплює провідні світові держави, що стоять на порозі перерозподілу сфер світового впливу. І в такому перерозподілі, враховуючи розвиток науки та техніки, космос може відігравати неослабну роль. Так, у березні 2018 року Дональд Трамп вперше згадав про необхідність створення космічних сил США, які після цього були офіційно засновані 20 грудня 2019 року. Про створення подібного утворення у складі національних військ повідомив у червні 2019 року Емануель Макрон. При цьому лідери світових країн розуміють, що космічний простір важливий не тільки як простір для військових атак, але й кібератак, що пояснюється розташуванням штучних супутникових систем на орбіті Землі. У зв'язку з діджиталізацією світової економіки та діяльності основних державних підприємств, установ і організацій, кібератаки можуть викликати не менший колапс ніж військові дії.

На сьогоднішній день, держави розділилися на 3 блоки: 1) ті, хто за розміщення зброї в космічному просторі; 2) ті, хто проти мілітаризації; 3) ті, хто зайняв позицію спостерігача. Так, США, як держава-лідер у складі НАТО виступає за можливість розміщення зброї у космічному просторі. Наразі службовці Пентагону планують стратегію запуску на нижню навколосемну орбіту маленькі супутники для відстежування міжконтинентальних балістичних ракет. А також планують розмістити засоби перехоплення ракет та установок протисупутникового та протиракетного характеру. В опозиції цій активності знаходяться країни BRICS, лідерами яких – Росією та Китаєм було розроблено проект угоди про запобігання розміщенню зброї в

космічному просторі і застосування чи загрози застосування сили по відношенню до космічних об'єктів. Однак, це не означає, що така позиція не може змінитися на протилежну. Саме тому можна говорити про актуальність обраної для дослідження теми наукової роботи.

Мета науково-дослідної роботи полягає у необхідності здійснення наукового аналізу можливих наслідків скасування статусу космічного простору як демілітаризованої території. З метою виконання поставленої мети були визначені наступні завдання:

- охарактеризувати міжнародні договори щодо діяльності в космічному просторі;
- визначити правовий статус НАТО;
- розкрити стратегічні міжнародні позиції щодо опанування космосу;
- з'ясувати позитивні наслідки повної мілітаризації космосу;
- встановити негативні наслідки скасування статусу космічного простору як демілітаризованої території;
- визначити роль НАТО в стратегії мілітаризації космосу

Об'єктом є суспільні відносини, пов'язані з опануванням космічного простору. **Предметом наукової роботи** є можливі наслідки скасування космічного простору як демілітаризованої території.

Методи наукової роботи. Методологічну основу роботи складає послідовне застосування системи загальнонаукових та спеціально наукових методів, які впливають на структуру та зміст дослідження. Зокрема під час написання роботи використовувалися формально-логічний метод, який дав можливість з'ясувати сутність основних понять; системно-структурний метод, що визначив особливості стратегій світових акторів відносно космосу; діалектичний метод визначив основні напрямки розвитку предмету дослідження.

Структура роботи обумовлена метою та завданнями наукової роботи і містить вступ, два розділи, шість підрозділів, висновки та список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВ В КОСМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

1.1. Міжнародні договори щодо діяльності в космічному просторі

Космічний простір - відносно нова галузь міжнародно-правового регулювання, що пов'язана з виведенням на орбіту першого штучного супутника в 1957 році і здійснення першого орбітального польоту навколо Землі людиною [3].

Через рік після запуску першого штучного супутника, Генеральна Асамблея ООН прийняла Резолюцію «Питання використання космічного простору у мирних цілях» через гонку озброєнь під час Холодної війни і загрози гегемонії однієї з держав. Відповідно це стало підставою для підписання Резолюції з метою створення правового поля захисту від шкідливих наслідків.

В 1959 році був створений головний орган у сфері космічної координації- Комітет ООН з використання космічного простору в мирних цілях, в рамках якого діють структурні підрозділи, що координують, спостерігають та забезпечують виконання імперативних норм міжнародного права.[4]

3 грудня 1988 року Генеральна Асамблея ООН ухвалила резолюцію 53/45 «Міжнародне співробітництво у використанні космічного простору в мирних цілях» [5] у зв'язку із загальною зацікавленістю людства у сприянні та кооперації в цій області., в якій закладено:

- принцип незалежності космічного простору та небесних тіл від власності держав;
- принцип вільного користування космічним простором державами у мирних цілях;

- основна правова база користування та дослідження космічного простору та небесних тіл;
- визначено рамки використання та дослідження космосу.

З появою Декларації правових принципів 1963 року розпочався період формування міжнародної нормативно-правової бази, що утворилася з п'яти міжнародних договорів, які закріплювали прядок дослідження та користування космосом.

Так, Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла (1967 р.) [6] є договором міждержавного характеру, що є основним в регулюванні діяльності в космосі.

Відповідно до ст. 4 Договору про космос держави зобов'язуються не виводити на орбіту зброю ядерного чи іншого характеру, що може призводити до масових уражень [6]. Зрозуміло, що у разі використання державами космічного простору в якості театру бойових дій, перш за все, буде нанесено збиток навколишньому середовищу, що і так є нині доволі нестабільним через процеси зміни клімату. Однак, попри екологічні проблеми, на нашу думку, космічне протистояння змінить розстановку міжнародних сил, утворивши гегемонію найбільш космічних держав. Це може призвести до масових порушень прав і свобод людини, основних міжнародних принципів, проголошених Організацією Об'єднаних Націй. Саме тому, з огляду на ситуацію, яка формується на підставі «загарбницьких» настроїв окремих держав, не дивно, що Північноатлантичний Альянс визнав у 2019 році космічний простір в якості окремої сфери діяльності на рівні із повітряною і наземною сферами та кіберпростором.

Небесні тіла та Місяць використовуються виключно в мирних цілях, але військове обладнання та військовослужбовці можуть брати участь в операціях мирного характеру. При цьому немає гарантій того, що всі держави будуть додержуватися імперативних норм міжнародного права поряд із

діджиталізацією і посиленням ролі гібридних війни в XXI столітті з огляду на такі кібератаки “GhostNet”, російського-грузинський конфлікт та “Титановий дощ” у межах земного доступу до сателітів. Це один з випадків, коли міжнародний принцип «*Pacta sunt servanda*» протистоїть новим напрямкам геостратегій держав, що прагнуть до світового панування.

Згідно зі статтею 6 Договору про космос [6], держави-учасниці Договору несуть міжнародну відповідальність за національну діяльність у космічному просторі, включаючи Місяць та інші небесні тіла. Дивлячись на практику у міжнародному співтоваристві, ми маємо два види заходів примусового характеру: контрзаходи та санкції, - які повинні призупиняти протиправну діяльність актора міжнародних відносин, але, де факто, щодо головних держав-фігурантів такі заходи є не дуже ефективними про що свідчать останні події на міжнародній арені.

Наступними угодами, які регулюють міжнародні космічні відносини слід визначити:

- Угоду про рятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення об'єктів, запущених у космічний простір (1968 р.), яка формує основні засади ззабезпечення надання всебічної допомоги космонавтам у разі аварії, лиха або вимушеної посадки та об'єктів, запущених в космічний простір;
- Конвенцію про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами (1972 р.) [7], яка визначає правові засади притягнення держаави-порушника до міжнародно-правової відповідальності за дії, що спричинили шкоду, завдану космічними об'єктами. Вважаємо, що ця Конвенція набуде значної актуальності в разі трансформації пріоритетів суспільства, якщо космос стане мілітаризованою територією і,окрім договорів загального характеру, буде юридично значущим конкретизований міжнародний договір.

- Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір (1975 р.) [8] встановила засади створення централізованого реєстру запущених у космічний простір об'єктів, який ведеться Генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй. На нашу думку, ця Конвенція є спробою ООН здійснювати контроль за космічною діяльністю держав з метою недопущення забороненої космічної діяльності;
- Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах (1979 р.) [9] визначила умови дослідження Місяця та інших небесних тіл з урахуванням подальшого прогресу в дослідженні і використанні космічного простору.

Особливу увагу вважаємо за доцільне приділити Резолюції 60/99 Генеральної Асамблеї ООН «Міжнародне співробітництво у використанні космічного простору в мирних цілях» [10] яка своїми завданнями оновила Резолюцію 53/45 і поставила перед державами нові стратегічні завдання у вигляді регулювання викидів космічного сміття у простір, використання джерел ядерної енергії в космічному просторі та використання космічних систем для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій.

Дотично до цих договорів, розроблялися й інші, що мали завдання забезпечити правове регулювання не тільки космічного простору, але частина їх положень присвячена й космосу. Наприклад, це Договір про заборону випробувань в атмосфері, космічному просторі та під водою (1963 рік) [11], що забороняє викид радіоактивних частинок в атмосферу або в іншому середовищі за межами територіальних меж держави. В цьому договорі закладено принцип часткової мілітаризації космічного простору, що полягає в забороні застосування тільки зброї масового ураження чи зброї ядерного характеру.

Окрім попереднього договору ще існує Конвенція про заборону військового або будь-якого ворожого використання засобів впливу на природне середовище (1977 р.) [12] Згідно зі ст. 2 вищезазначеної Конвенції до “засобів впливу на природне середовище” відносяться до будь-які засоби для зміни -

шляхом навмисного управління природними процесами - динаміки, складу або структури Землі, включаючи її біоту, літосферу, гідросферу і атмосферу, або космічного простору. Конвенція закріплює співробітництво держав у межах принципів та у мірних цілях.

Таким чином, міжнародно-правове регулювання космічної діяльності має досить ґрунтовний перелік норм, які охоплюють значну кількість напрямків діяльності у космосі. Однак, це не означає його вичерпність. На нашу думку, ООН слід оновити ці норми у світлі сучасних викликів – чере зривок технологій та зміну розстановки сил у світі з метою запобігання загроз колективній безпеці.

1.2. Правовий статус НАТО щодо забезпечення світової безпеки

Вашингтонський договір (1949 р.), який став підставою для створення НАТО, є договором, підписаним між державами Північноамериканського регіону та державами Західної Європи з метою об'єднання зусиль задля збереження миру, безпеки та колективної оборони.

Стаття 3 вищезазначеного Договору закріплює право держав вдосконалювати власні можливості, щоб підтримувати та покращувати індивідуальну та колективну здатність протистояти збройному нападу[13].

Зокрема, можна зауважити, що в рамках програм, які діють між НАТО та третіми країнами, Альянс надає знання, модернізує навички та покращує обороноздатність останніх, що може забезпечити пріоритет в захисті суверенітету держав-членів Північноатлантичного договору через залучення спеціалістів і ресурсів з інших країн.

Сутність Вашингтонського договору відображається у ст. 5, яка визначає, що в разі нападу на одну державу-учасницю інші члени можуть реалізувати принцип колективної оборони. Саме тому НАТО хоче перекваліфікувати статус космічного простору як демілітаризованої зброї в

окрему сферу проведення операцій, що не стосуються використання космічної зброї.

Тобто, НАТО буде вважати кібератаки з космосу як порушення принципів міжнародного права, закріплених в Статуті ООН та в рішенні НБСЄ від 1975 року, і, у відповідності з положеннями Вашингтонського договору, має право на самозахист у межах, передбачених міжнародним правом прав людини та гуманітарним правом.

НАТО має важливі причини турбуватися про мирне існування держав-союзниць та їх сателітів, яких приблизно 1000 на орбіті, по даним Йенса Столтенберга- генерального секретаря НАТО [13]. Це пояснюється тим, що не всі держави використовують супутники для мирних цілей, зокрема, США, Росія та Китай розробляють власні програми спеціальних військових супутників і часто використовують їх для розвідки, навігації і радіозв'язку.

Водночас, на офіційному рівні можна простежити протистояння, яке залишилося з часів Холодної війни. Зокрема, колишній опонент США - Російська Федерація разом з КНР підготувала проект договору про запобігання розміщення зброї в космічному просторі, який закриває прогалини в міжнародному праві, закріплюючи заборону розміщення зброї тільки масового чи радіаційного ураження [2]. У свою чергу, США виступає проти цього договору, аргументуючи свою позицію власною безпекою та боротьбою із космічним сміттям. При цьому позиція Д. Трампа щодо діяльності у космосі є досить агресивною, оскільки на його думку Америка повинна бути не просто присутньою у космосі, але й панувати у ньому. Відповідна позиція вимагає замислитися над тим якими насправді є цілі США щодо космічного простору. При цьому, ніхто не говорить про те, що на тлі США Росія та КНР є безапеляційними поборниками космічної безпеки, адже вони розробляють технології для збиття супутників. Відповідно, ми маємо декілька космічних держав, які мають передові розробки у космічній галузі, що може сприяти не тільки розвитку науки, але й загрожує колективній безпеці. Відповідно, ми

вважаємо, що НАТО повинно стати одним із тих стримуючих факторів, які впливають на космічну політику провідних держав.

1.3. Стратегічні міжнародні позиції щодо опанування космосу.

У 2014 році китайські хакери здійснили вдачну спробу проникнути в федеральне відомство США і ця подія вказала на те, що космічні системи-уразливі мішені для хакерів, бо саме від них залежить майбутнє суспільства: банкінг, оплата рахунків, інтернет чи інші повсякденні справи можуть бути під загрозою. Але найважливішим аспектом в цьому є наявність залежності військових об'єктів від супутників. Тому, країни-члени НАТО досить стурбовані через свої слабкі позиції в захисті космічних систем.

4 грудня 2019 року відбулась зустріч лідерів держав-учасниць НАТО, де одними із головних стратегічних тем був космічний простір та його роль у обороноздатності держав.[14]

НАТО пояснює необхідність «оголосити простір окремою територією для військових операцій» появою нових загроз, що викликані технологічним прогресом. Крім того, основні члени НАТО - США, Франція та Британія - явно виходять за рамки суто теоретичних «досліджень» у галузі озброєння космічного простору. Президент США Дональд Трамп підписав закон про створення Космічних військ країни[17], аргументуючи це тим, аби слідкувати та знищувати ракети проти держави та захищати інтереси США. Слід зауважити, що створення Космічних сил - не означає початок діяльності в космічній сфері військового характеру, це є продовження. Згідно закону про військове планування, у Франції створено новий вид військової сили-космічно-повітряні сили для захисту суверенітету та незалежності Франції [17], що передбачає тісне співробітництво з країнами НАТО та Євросоюзу. В Великобританії створена група № 11 у складі військово-повітряного флоту.

Можно аргументувати, що швидкий розвиток космічних сил передових держав Заходу, залежить від багатьох факторів, які описані вище,

але велику роль в цьому відіграє космічна гонка, бо Китай та Росія також мають космічні війська і останні розробки по дослідженню космосу. Знаючи жагу до гегемонії, держави НАТО намагаються стримувати амбіції цих двох держав на розширення своїх територій і підтримувати концепцію балансу сил в міжнародних відносинах [18].

Судячи з інформації, можна припустити, що НАТО піде шляхом своїх розробок у кібернетичному плані. Наприклад, Нова Стратегічна концепція безпеки держав НАТО 2010 року, що передбачає контроль держав у кіберпросторі, розширення знань та практичні роботи.

Окрім свого захисту, держави НАТО допомагають країнам-союзникам. З огляду на це, ми можемо сказати, що це стратегічний хід- допомагати державам, аби вони були союзниками і в разі чого допомагати передовим державам. Тобто, держави-учасниці мають на меті покращити обороноздатність союзних військ, провести ряд змін в телекомунікаційній системі, забезпечити ефективність функціонування мереж п'ятого покоління, розробити ряд дій щодо боротьби з тероризмом.

РОЗДІЛ 2

МІЛІТАРИЗАЦІЯ КОСМОСУ ЯК НОВА МІЖНАРОДНА СТРАТЕГІЯ

2.1. Позитивні наслідки повної мілітаризації космосу.

Очільник SpaceX Ілон Маск підтримує голову США щодо створення космічних сил тим, що людство розширює свої кордони і виходять на космічний рівень. Керівник НАСА Джим Брайденстайн позитивно відгукнувся про захист мереж GPS, що є базою для функціонування багатьох служб. Інші позитивно відгукуються про те, що війська будуть успішно боротися з космічним сміттям [19].

По-перше, визнання НАТО космосу в якості нової, п'ятої сфери військової діяльності дасть можливість виходу технологічних розробок на новий рівень та спонукатиме до детальнішого вивчення космічного простору. Великі відкриття Ілона Маска та дослідження НАСА - є, беззаперечно, гарними результатами діяльності Заходу.

По-друге, на новий рівень вийдуть розробки в сферах медицини, біології та суміжних спеціальностях, бо в космічному просторі живуть різні бактерії, які мають певну спроможність нанести шкоду людству.

По-третє, є можливість часткового очищення космосу від космічного сміття, яке людство залишило після розробок і досліджень.

Також має місце розширення горизонтів людства і колонізація, наприклад, Марсу, яку планує Ілон Маск.

Подальший розвиток міжнародного права і конкретизація його норм-подальші етапи мілітаризації космосу. Поряд з цим стоїть модернізація норм гуманітарного права та міжнародного права прав людини, не кажучи про міжнародне космічне право.

Як казав Стівен Гокін, космос- шанс людства продовжити свій рід, який йде до самознищення [20]. Дивлячись на ситуацію, яка складається з екологією, можна спрогнозувати, що льдовики перетворяться у воду, рівень

води підвищиться і перейде на сушу, велика частина суходолу зникне під водою, зменшиться шанс виживання через нестачу простору та харчування. Екологічний стан буде порушено.

Мілітаризація космосу відкриває двері для нового полігону, виду зброї та нових стратегічних плануваль. Людське мислення буде змінюватися і виходити на новий рівень у зв'язку зі зміною умов існування.

Через те, що на Землю ресурси обмежені, то рано чи пізно вони закінчатся, а в безмежному космосі наявні ресурси різних видів, які допоможуть людству виживати.

2.2. Негативні наслідки скасування статусу космічного простору як демілітаризованої території

З нашої досить скептичної позиції, озвучені як миротворчі, дії НАТО щодо спроб вплинути на мирний статус космосу не мають настільки позитивних наслідків як це намагається визначити його офіційне представництво. Вважаємо, що людство ще не готове розширювати свої можливості щодо забезпечення безпеки космічного простору військовими засобами. Це пов'язано з багатьма питаннями, головні з яких ми розглянемо нижче.

Прагнення до гегемонії полягає в розширенні своїх володінь, але так як така стратегія суперечить чинному міжнародному законодавству, такі дії будуть протиправні і держава-правопорушник повинна нести міжнародну відповідальність за свої діяння.

З іншого боку, санкції та контрзаходи не є ефективними засобами превентивних дій та покарання з огляду на земні події останніх двадцяти років. Ембарго, міжнародні бойкоти, транспортні блокади, розрив дипломатичних зв'язків та інші види невійськових та військових способів

Нерівність у космічному дослідженні полягає в тому, що тільки великі держави, де факто, можуть здійснювати розробки в космічному просторі. Де юре, міжнародним правом закріплено, що кожна держава рівна у своїх правах і кожна може досліджувати космічні простори, але справи складаються інакше.

Сміття - є проблемою людства, яку хочуть вирішити за допомогою договорів та програм зменшення споживання шкідливих матеріалів у повсякденному житті. Але, наприклад, США вийшли з Паризької угоди 2015 року через можливість падіння економіки країни. Тому теза про вихід держав на космічний рівень через очищення космосу від сміття є малоімовірною в реальному житті. Навпаки- з етапом мілітаризації космічного простору сміття буде накопичуватися і все буде йти згідно зі сценарієм глобального потепління на Землі. Фрагменти, які виникли внаслідок зіткнення, можуть породжувати наступні етапи забруднення і це призведе до геометричної прогресії росту рівня забрудненості [21].

Також проблему складає повернення космічних об'єктів на Землю, що полягає у небезпеці механічного удару і можливістю хімічного або/та радіаційного зараження навколишнього середовища.

Людство не може до кінця розібратися з проблемами міжнародного характеру: голод, насилля, тероризм, продаж людей тощо,- що приводять до дестабілізації соціума.

Справа Сноуден проти США наштовхнула суспільство до думки, що кожна держава слідкує за своїми громадянами після подій 2001 року. Особливо, це стосується США та Великобританії. Порушуючи право людини на приватне життя, держави слідкують за громадським порядком, аби не було повтору жахливих подій вересня 2001 року.

Грошові вклади в космічні стратегії, створення нових видів супутників та ракет є колосальні, і є більш пріоритетні завдання держави, що пов'язані зі сферою соціального забезпечення, медициною, боротьбою з тероризмом та

підтриманням екологічного стану. Але через політичні амбіції та жагу до влади держави витрачають гроші на створення гарної космічної бази.

З мілітаризацією космосу людство може застосовувати зброю масового ураження та ядерну зброю, яка зараз заборонена у використанні, і результати, які виникнуть внаслідок застосування цієї зброї, вплинуть на людей поганим чином.

Нажаль, поки негативні наслідки переважають позитивні і головним аргументом є те, що розширення зон впливу людства дає провідним акторам у космічній сфері можливість відкривати гру щодо захоплення влади над Землею.

2.3. Роль НАТО в стратегії мілітаризації космосу

Генеральний секретар Йенс Столтенберг, оголосивши про створення нової зони операцій НАТО у космічному просторі, зауважив, що в даному контексті мова не йде про мілітаризацію космосу. Більш того, більша кількість членів Північноатлантичного альянсу проти ведення воєнних дій у космосі через ризик дестабілізації ситуації Землі, непередбачувані наслідки використання зброї та все більше забруднення космічного простору.

Військові експерти організації вважають, що конфлікти між державами в майбутньому перейдуть на новий рівень через напад на стратегічно важливі супутники чи застосування зброї в космосі, як приклад.

НАТО пояснює необхідність створення космосу як окремої території для проведення військових операцій новими погрозами завдяки повторній технологічній революції. Тим більше, провідні країни НАТО- США, Франція та Великобританія- займаються вже не тільки теоретичними аспектами даного питання, а й практичними, підписавши нормативно-правові акти про створення космічних сил та обладнання для цієї сфери життєдіяльності.

Однак в Альянсі присутній спір щодо питань пов'язаних з космосом. По-перше, президент США Дональд Трамп не довіряє НАТО, вважаючи їх методи та засоби досягнення мети застарілими і керується своїм бажанням вивести свою державу з цієї міжнародної організації, що є ризиком підриву репутації та фінансової спроможності Північноатлантичного альянсу. Адже саме США вносить найбільший внесок в НАТО і якщо держави втратять такого спонсора, то треба буде зупинити усі операції, які вони відкрили: кіберсфера, створення космічного обладнання тощо. Але протягом усієї каденції Трамп не робив спроб вийти з НАТО і його строк наближується до кінця. Вступає у силу політичний аспект життя і тому не можемо точно сказати майбутнє НАТО і США, адже будуть президентські вибори і зміна правлячої верхівки, а отже і пріоритети [22]

ВИСНОВКИ

Здійснюючи дослідження за темою «Можливі наслідки скасування статусу космічного простору як демілітаризованої території», ми прийшли до наступних висновків:

Регулювання міжнародної космічної діяльності здійснюється на підставі низки норм міжнародного права, серед яких Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла, (1967 р.), Угода про рятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення об'єктів, запущених у космічний простір (1968 р.), Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами (1972 р.), Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір (1975 р.). Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах (1979 р.). Таким чином, міжнародно-правове регулювання космічної діяльності має досить ґрунтовний перелік норм ,які охоплюють значну кількість напрямків діяльності у космосі. Однак, це не означає його вичерпність. На нашу думку, ООН слід оновити ці номри у світлі сучасних викликів – чере зрозвиток технологій та зміну розстановки сил у світі з метою запобігання загроз колективній безпеці.

На сьогоднішній день держави можна поділити на такі, що активно здійснюють свою діяльність у Космосі та такі, що не вкладають кошти у розвиток цієї діяльності через їх брак. Саме тому, можна визначити, що існують держави-гегемони у галузі космічної діяльності та освоєння космосу, зокрема, це США та Російська Федерація, між якими наразі простежуються конкурентні відносини. Однак, не зовсім можна спрогнозувати чи завжди ця конкуренція буде мирною і у разі зміни її вектору на військовий можливо те, що саме космос стане іще одним плацдармом для військових подій.

Можна спрогнозувати, що рано чи пізно держави однаково виведуть свободу діяльність на навколосемну орбітальну область і будуть розміщати

свою зброю, і це лише питання часу. Однак зараз людство не готово на цей крок у зв'язку з іншими проблемами виживання: глобальне потепління, терористичні акти, дискримінація за різними ознакам, тяжкі епідемічні хвороби, такі, як наприклад, коронавірусу пневмонії, яка уразила Китай та інші держави світу.

В цій ситуації більше негативних наслідків, ніж позитивних, і ми вважаємо, що доцільним буде спочатку створити гарний базис для розміщення зброї без жахливого впливу на навколишнє середовище, бо воно є загрозою для людського та тваринного світу, зумовлюючи випадки сміття з космічного простору на планету Земля.

Немає гарного закріплення проблеми на міжнародному рівні і держави не можуть визначитися з курсом своїх доробок. Зокрема, це стосується НАТО та його лідерських держав, які практично готуються розміщувати зброю в космосі, хоча і кажуть протилежне за значенням. Опозицію цим державам складають країни-аутсайтери у вигляді Росії та КНР, котрі також мають сили космічного характеру.

З іншого боку, є позитивні моменти у вигляді технологічної еволюції, колонізації та створення бази для виживання людства, бо якщо людство залишиться на одній планеті, то є великий ризик знищення останньої різними метеоритами, кометами чи космічним сміттям.

Дивлячись на політичну ситуацію на міжнародній арені, можна зауважити, що все залежить від політичних лідерів, а не від ідеології, як у більшості західних держав в межах їх суверенітету. Тому спрогнозувати подальші дії дуже важко, пам'ятаючи про таємну дипломатію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Холодна війна 1945-1991р. URL:: <https://istbd.jimdo.com/актуально/холодна-війна/> (дата звернення: 18.12.2019 р.)
2. Предотвращение размещения оружия в космосе. URL:https://www.mid.ru/mnogostoronnij-razoruzenceskij-mehanizm-oon/-/asset_publisher/8pTEicZSMOut/content/id/1127371(дата звернення: 20.12.2019 р.)
3. Гурова А. Міжнародне космічне право: хто несе відповідальність за роботу приватних компаній. URL: <https://mind.ua/openmind/20204446-mizhnarodne-kosmichne-pravo-hto-nese-vidpovidalnist-za-robotu-privatnih-kompanij> (дата звернення: 06.02.2020 р.)
4. Беглий О.В. Косм. деятельность Организации Объединенных Наций и междунар. организаций. Н.-И., 1999. URL:https://leksika.com.ua/16740118/legal/komitet_oon_z_vikoristannya_kosmichnogo_prbstoru_v_mirnih_tsilyah (дата звернення: 06.02.2020 р.)
5. Резолюція ООН 53/45 “Міжнародне співробітництво у використанні космічного простору в мирних цілях” URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_635 (дата звернення: 06.02.2020 р.)
6. Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_480 (дата звернення: 06.02.2020 р.)
7. Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами 1972 року URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_126 (дата звернення: 06.02.2020 р.)
8. Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір 1975 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_253 (дата звернення: 06.02.2020 р.)

9. Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах від 11.08.1984 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_482
10. Резолюція 60/99 Генеральної Асамблеї ООН “Міжнародне співробітництво у використанні космічного простору в мирних цілях” URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_e57 (дата звернення: 06.02.2020 р.)
11. Договір про заборону випробувань в атмосфері, космічному просторі та під водою від 5 серпня 1963 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_376 (дата звернення: 06.02.2020 р.)
12. Конвенція про заборону військового або будь-якого ворожого використання засобів впливу на природне середовище 1977 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_258 (дата звернення: 05.01.2020 р.)
13. Північноатлантичний договір 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_008 (дата звернення: 06.02.2020 р.)
14. NATO Secretary-General Jens Stoltenberg speech after meeting with Foreign Ministers | LIVE URL: https://www.youtube.com/watch?v=5sOLT_P13Kg
15. Пресс-конференція Генерального секретаря НАТО Йенса Столтенберга после встречи Североатлантического совета на уровне глав государств и/или правительств URL: https://www.nato.int/cps/ru/natohq/opinions_171554.htm?selectedLocale=ru (дата звернення: 02.01.2020 р.)
16. United States Space Force URL: https://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Space_Force (дата звернення: 06.02.2020 р.)
17. У Франції створили космічні сили URL: <https://prm.ua/u-frantsiyi-stvorili-kosmichne-komanduvannya-ta-povitryano-kosmichni-sili/> (дата звернення: 06.02.2020 р.)

18. Нямецук Г.В. Особливості конкурентних позицій країн на світовому ринку космічних технологій. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. 2011. №698. С.83-87.
19. Космічні війська США. Відгуки URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%B5%D0%BD_%D0%93%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B3 (дата звернення: 06.02.2020 р.)
20. Стівен Гокінг про колонізацію URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%B5%D0%BD_%D0%93%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B3 (дата звернення: 06.02.2020 р.)
21. Борзак О.П. Космічне сміття- організаційно-правові та методологічні аспекти. URL: <file:///C:/Users/Nastya/Downloads/8972-22837-1-SM.pdf> (дата звернення: 11.01.2020 р.)
22. Трамп хочет милитаризации космоса URL: <https://112.ua/mnenie/novaya-strategiya-protivoraketnoy-oborony-ssha--militarizaciya-kosmosa-477780.html> (дата звернення: 04.01.2020 р.)